GAZETA LWOWSKA.

W Piątek **Nr. 8.** 22. Stycznia 1830.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— *Z Wiednia.* —

N. Pan raczył najłaskawiéj Hrabiego Pawła Esterhazego wynieść do godności Swojego c. k. rzeczywistego Podkomorzego.

Król. Wirtembergski nadzwyczajny Poseł i pełnomocny Minister na c. k. austryjackim Dworze, Baron Blonberg, przybył tu d. 13. b. m. z Berlina.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Rossyja.

Gazety Petersburgskie zawierają wiadomości o dyjamentach rossyjskich, a między innemi co następuje: „Przed niewielą jeszcze laty, nasze kopalnie złota wydawały najwięcéj 40 pudów, które potrzeba było z mozolną pracą i z wielkiemi kosztami z głębokich szycht dobywać. — Ktożby podtenczas był pomyślił, iż niebawem na powierzchni ziemi, na niezmierzonéj przestrzeni znajdziemy najbogatsze gniazda złota, że spotkamy massy rodzimego złota i platyny, jakich dotąd w tak wielkiéj ilości w krajach złotych nowego świata nie wynaleziono. A wszelako tak jest: Rossyja nie ustępuje w tym względzie krajom drugiéj półkoli, które od odkrycia Ameryki były główném źrzódłem drogich kruszczów. Rossyja najsamprzód biła pieniądze z platyny. Tymczasem inne kraje przewyższały nas w tém, że miały dyjamenty, teraz i te mamy. Pierwszy dyjament rossyjski nalazł w d. 22. Czerwca 1829 w stronie zachodniéj Uralu w płukalni złota Hrabiny Polier, trzynastoletni chłopiec, nazwiskiem Paweł Popów. Pierwszą skazówkę o podobieństwie znajdowania się dyjamentów w Rossyi winniśmy Professorowi Uniwersytetu Dorpackiego, Maurycemu Engelhardt, który w r. 1826 przedsięwziął umiejętną podróż w Uralu. Owczesne okoliczności nie dozwalały mu natychmiast przedsiębrać poszukiwań; tymczasem w skutek jego raportów w téj mierze uczynionych w roku następnym, wszyscy Dyrektorowie w kopalniach gór uralskich otrzymali rozkazy od Ministra skarbu, aby zalecali urzędnikom szukać dyjamentów. Wszelako nie można było ich odkryć i naleziono tylko bogate warstwy piasku mającego w sobie złoto, aż nakoniec sławny Baron Humboldt w tegorocznéj podróży swojéj w Uralu odkrył pierwszy rossyjski dyjament w krzysztale, który, jakeśmy wyżéj namienili, przyniósł chłopiec do płukalni złota Hrabiny Polier. Od tego czasu znaleziono jeszcze więcéj dyjamentów, które wedle znawców nic bynajmniéj nie ustępują brazylijskim.

Szwecyja i Norwegija.

W d. 22. Grudnia dotychczasowy ces. Austryjacki Sprawujący interesa na Dworze Szwedzkim, Hr. Wojna, w charakterze swoim teraźniejszym jako ces. austryjacki Poseł, miał wstępne posłuchanie u Króla Jmci. Król Jmć potwierdził order rycerski domowy, przyjęty przez stan szlachecki. — Sejm, który już przeszło rok trwa, kosztuje różnych włościan na utrzymanie deputowanych więcéj, niżeli ich podatki z zagród przez lat 4 do 5 wynoszą.

Kopalnia śrebra w Köngsberg w Norwegii na rachunek skarbu obrabiana, przyniosła w ostatnich dwóch tygodniach Listopada 231 grzywien; jest nadzieja większego wydatku, ponieważ natrafiono na bogatą żyłę śrebra. Od d. 1. Stycznia do d. 7. Grudnia wydała kopalnia 1242 grzywień 4 łoty rodzimego śrebra.

Prussy.

Gazeta pruska Stanu pisze: Rozeszła się wieść, jakoby Król Jmć obchodził w przeszłym miesiącu piędziesięcioletnią rocznicę wnijścia Swojego do wojska; lecz można z dobrego źrzódła zapewnić, że patent na Chorążego, który Król Jmć otrzymał jako Xiążę Fryderyk, datowany jest z d. 29. Lipca 1777; zatém piędziesięcioletnia rocznica odebrania takowego, przypadła już w r. 1827.“

Niemcy.

Pewna Gazeta Monachijska donosi ku powszechnéj radości, że Król Jmć zupełnie przychodzi do zdrowia.

Dziennik „Krajowiec“ umieścił przed kilku dniami odezwę do Bawarczyków „ku polepszeniu funduszów na szkoły.“

W d. 4. Stycznia J. Wys. Xiążę Piotr Holsztyńsko-Oldenburgski po kilkotygodniowém pobycie wyjechał znowu ze Sztutgardu.

Prawie wszystkie Gazety nadreńskie zawierają raporty o stanie wody téj rzeki i onéj zamarza-

)(

niu. Rzeka ta nie jest jeszcze całkiem lodem pokryta, wszelako część średnia i wyższa Renu pod Manheimem i Kehl (Strasburgiem) zamarzła. Pod Caub już był Ren stanął, gdy znowu puściła się kra, a przez przybranie wody do 12 stopni przeszło, znowu się zatamowała. Idąca kra miała na całym Renie szkodliwy wpływ na pocztę, nawet na środkowym Renie skarzą się na niedostatek drzewa, ponieważ rzeka ta wprzód, niżeli się spodziewano okryła się lodem, i nie dozwoliła przywieźć drzewa na opał. Maas i Ren w Holandyi zamarzły. W nocy z d. 27. na 28. z. m. doszło zimno nad Renem w okolicy Bacharach, przy dość silnym wietrze północnym do 20° Reaum. Winna macica tak bardzo ucierpiała, że biedni winiarze téj okolicy na rok przyszły, a może i po tym następny, złéj spodziewają się jesieni.

Zjednoczone Niderlandy.

Król Jmć dał W. Krzyż orderu Niderlandzkiego Lwa, Ministrom: van Maanen, van Gobbelschoy i van Tets van Goudrian, jakoteż Hr. de Mercy d'Argenteau.

Mówią o wielu odmianach w urzędnikach i zarządzie wielu gałęzi Państwa, między innemi o tém, że Sekretaryjat Stanu będzie zniesiony i w części z Gabinetem królewskim połączony zostanie. — Na urzędników w wydziale obrządku katolickiego są mianowani: PP. van Moorsel, de Glines, van der Schueren, Terstraaten, Perlau i Willemse.

Pod d. 20. z. m. P. Fontan z Uelzen pisał do Niderlandzkiéj Gazety, iż obawia się, aby go także niebawem i z Hannoweru nie wygnano.

Niedawno lody na wodzie i w kanale północnéj Holandyi miały być przecinane, dla otworzenia wolnéj drogi okrętom ładownym. Wielka ta praca przedsięwzięta była za pomierną w stosunku nagrodę 15,900 złth. Jednakże robotnicy wykonawszy to dzieło do połowy z Amsterdamu do Buiksloot, byli zmuszeni przez nadzwyczajne zimna do zaprzestania swéj pracy.

Wielka Brytanija i Irlandyja.

Podczas ostatniéj słabości Xięcia Kumberland, gdy w Kew nie wychodził z pokojów, odwiedził go Król, kazawszy się stósownie do etykiety zastąpić Pułkownikowi Thornton, swemu Adjutantowi, który udał się w powozie królewskim.

Dziennik Dworski donosi, iż mowią w najznamienitszych kołach angielskich w Paryżu, że Posłowie angielscy i Konsulowie na stałym lądzie otrzymali instrukcyje, aby Hrabiemu Aberdeen przesłali dokładną listę Anglików mieszkających za granicą. Ztąd wnoszą, że nałożony będzie podatek na dobra nieobecnych właścicieli.

Towarzystwo Oficerów zakłada w Londynie za pozwoleniem królewskiém, Muzeum modellów wszystkich wynalazków umiętności, jakie poczyniono w sztuce wojennéj i marynarce. Z Muzeum tém połączyć chcą zbiór osobliwości do historyi naturalnéj należących.

Z przylądka dobréj nadziei donoszą, iż tam założono w d. 1. Paźdz. r. z. instytut naukowy pod nazwą: Kollegijum południowo-afrykańskie. Oprócz języków klasycznych będą tam uczyć języków: angielskiego, holenderskiego i francuzkiego; najsamprzód dają nauki trzéj duchowni, późniéj spodziewają się z Europy zdolnych nauczycieli.

Niedawno namieniony spór między jeneralnym Fiskusem i byłym Jeneralnym Adwokatem Sir Charles Wetherell, który pierwszego wyzwał na pojedynek, jak się dowiadujemy, przez dwóch znamienitych prawników załatwiony został w tym sposobie, że Jeneralny Fiskus przestał na ustném usprawiedliwieniu się.

Jenerał Lord Charles Fitzroy umarł w d. 20. Grudnia.

Lord Ellenborough znajduje się na teraz w Szwajcaryi i żyje tam jak słychać, w zupełném odosobnieniu.

Francyja.

Król Jmć przyjmował w d. 5. Stycznia na prywatném posłuchaniu Wicehrab. d'Ambray, Para Francyi, który Królowi Jmci złożył ozdobę orderu danego jego zmarłemu ojcu, Kanclerzowi Francyi.

Dwa nastąpić mające wybory Deputowanych, zajmują uwagę publiczności. Jeden wybór nastąpi w Departamencie Puy, gdzie Adwokat P. Berryer wystąpi jako kandydat Ministeryjum; na wyborze w Lisieux będzie kandydatem rządu P. Guernon de Ranville Minister publicznego oświecenia i publicysta P. Guizot, jako kandydat liberalistów.

Z Toulonu donoszą pod d. 1. Stycznia: Składy sprzętów obozowych w Toulonie zostały zniesione postanowieniem ministeryjalném, i znajdujące się tamże przedmioty miały być do składu w Marsylii przeniesione. Atoli od dni kilku nadeszła ministeryjalna depesza z przeciwnym rozkazem, i skład Touloński będzie utrzymany. — Możemy z pewnością twierdzić, że rozkaz ten oparty jest na postanowieniu Ministeryjum, aby wojsko nasze nie opuszczało jeszcze Morei. Mówią, że trzy nowe pułki mają wsiąść na okręty w Toulonie i połączyć się ze znajdującém się w Morei 1500 ludzi. Pułk 20sty linijowy przeznaczony jest do téj nowej wyprawy."

Monitor umieścił królewskie postanowienie z d. 30. Grudnia 1829, przez które, jak na wstępie

wyrażono, nieuwłaczając prawom na służbie opartym i niezmieniając zasad organicyi w administracyi cłowéj, powinny być w tejże zaprowadzone oszczędności i modyfikacyje zgodne z ważnością interesów, których bronią. Z uwagi, iż zgodnie jest z zamiarem oznaczyć stałą płacę wyższym urzędnikom cłowym, stosującą się do natury ich zatrudnienia i rozciągłości pracy według różnicy stopni i miejscowości, i aby klassyfikacyja posad ożywiała nadzieję do posunienia się i była środkiem zachęcenia; daléj z uwagi, że dla zabezpieczenia wykonania prawnych przepisów w interessie przemysłu i handlu potrzeba nieodzownie pomnożyć środki dla zapobieżenia przemycaniu przez uzupełnienie płacy i istotną siłę brygad, przeto w tym względzie postanowienie to obejmuje szereg modyfikacyj.

Kuryjer francuzki z dnia 4. b. mies. wyraża: „W chwili, w któréj Izby mają być zwołane, zdaje się, iż Ministeryjum chce się w ostatku jeszcze uzbroić; w tém Ministeryjum z dnia 8. Sierpnia jest jeszcze kilka bojaźliwych, umiarkowanych głów, niemogących wznieść się do téj wysokości, jakiéj wymagają okoliczności. PP. Courvoisier, d'Haussez i de Chabrol nie dali rękojmi, potém niektóre zaszczytne wspomnienia psują to położenie. P. Courvoisier bronił konstytucyi w roku 1819, jakże spuścić się na tak niepewny charakter? Dzisiaj mówiono nawet w zamku o malenkiéj modyfikacyi ministeryjalnéj, która ma przywrócić Ministerstwu naturalny żywioł; mówią, że PP. de Chabrol, d'Haussez i Courvoisier wyjdą z Gabinetu, dla ustąpienia PP. Berthier, Peyronnet i Dudon. Gazeta umieszczając ten artykuł Dziennika, który te modyfikacyje ogłasza, nie chce go posądzać o kłamstwo; ma sobie za wielkie szczęście wierzyć, że P. Peyronnet znowu przyjdzie do steru rządu, i że Ministeryjum P. Villéle weźmie rolę administracyi P. de Polignac." — Na to odpowiada Gazeta francuzka z dnia 5. Stycznia: „Kuryjer żąda, abyśmy się oświadczyli względem ministeryjalnéj modyfikacyi, którą jako mającą nastąpić zapowiedziały Dzienniki liberalne. Objawiamy w téj mierze zdanie nasze tak jasno i wyraźnie, jak tylko sobie życzyć można. Fałszem jest, aby Ministrowie z 1827. wnijść mieli do teraźniejszego Ministeryjum. Wystąpienie ich było skutkiem pewnego faktum, które jeszcze istnie. Mają oni pytanie to za odsądzone, i na nicby nie przystali, coby teraźniejsze położenie jeszcze bardziéj zawikłać mogło. Co się zaś tycze teraźniejszego Ministeryjum, tedy jest ono wyrazem wysokiéj myśli, mającéj na celu obronę prerogatyw, służących za podstawę konstytucyi kraju, którą systemat koncessyj wprawił w niebezpieczeństwo. Pochlebiamy sobie, że Ministeryjum w składzie swoim nie będzie miało przeszkód do zrealizowania téj woli, która je stworzyła; powinno wiedzieć, że siła jego spoczywa w pomocy wszystkich obrońców prerogatywy królewskiéj i bezwątpienia uczyni wszystko, co będzie potrzeba, aby jego usiłowania wspierane były zaufaniem rojalistów. Każda inna polityka byłaby nie do pojęcia, i nie możnaby onéj dopuścić."

Sąd w Potiers, w sprawie wydawców Dziennika: „Straż obudwóch Sevres" zawyrokował, iż drukarz nie może być zmuszony drukować Dziennik, do którego drukowania nie obowiązał się. — Cztéry inne sądowe wyroki różnych Departamentów, wprzódy zupełnie przeciwnie rzecz tę rozpoznały, ponieważ drukarstwo nie jest wolną zarobkowością, i każdy wydawca gazet, który na to otrzymał pozwolenie, musi mieć sposoby, aby pismo swoje mógł kazać wydrukować."

Młodszy brat Ministra Guernon de Ranville, poległ w bitwie pod Dreznem; jego ojciec zmarły niedawno w wieku lat swoich 81, w młodości miał kompaniją, w któréj późniejszy Marszałek Macdonald podówczas był Porucznikiem. — Par Francyi Hr. Vimar, były Senator, umarł w 86 roku wieku swojego.

Akademija francuzka na ostatniém swojém posiedzeniu prywatném mianowała jednomyślnie P. Arnaut Dyrektorem, a P. Etienne Kanclerzem.

Adwokat Dupin starszy pojechał do Sedanu, gdzie wytoczyć ma sprawę ze strony Xięcia i Xiężnéj Orleańskich, przeciwko administracyi dóbr korony. Korona mianowicie chce, aby dobra nie sprzedane, i r. 1814. zmarłéj Xiężnie Orleańskiéj, jako dziedziczce po Xięciu de Penthievres jéj ojcu, oddane, uważane były jako zastawne, podlegające zapłaceniu czwartéj części. Xiążę Penthievre nabył te dobra od domu Sabaudzkiego, które Ludwik XIV. darował w 1661 i 1662 w nagrodę, że Xiążę Eugenijusz Sabaudzki jako Jenerał francuzki przyczynił się do nabycia onych.

Dziennik: le Temps donosi z Toulonu pod d. 24. Grudnia: „Wypłynął z tąd okręt wojenny z 500,000 fr. dla Grecyi. Wczoraj odbił z tąd znowu okręt wojenny z 14,000 koszul dla Greków. Na pokładzie tego okrętu znajdowało się pięciu francuzkich Oficerów wysokiego stopnia, między innymi Pułkownik Varin, były piérwszy Adjutant Marszałka St. Cyr, udający się do Grecyi, dla uczenia nowéj metody organizacyi regularnych wojsk greckich, podobnéj bardzo do belgickiéj, a która łączy w sobie oszczędność i pożytek.

We Francyi większa część gościńców, szczególniéj droga z Paryża do Rennes, stała się pra-

wie niesposobna. W wielu miejscach Departamentu Calvados utrudnione są związki; z Cherburgiem i Valognes zupełnie zostały przerwane. Śnieg jest w niektórych miejscach, szczególniéj między Sainte Mére Eglise i Montebourg, na 5 do 6 stóp. Droga ta, najpiękniejsza w Departamencie la Manche, całkiem jest niesposobną. Diliżans z Cherburga do Caen musiał stać 5 dni w Montebourg, a dwa diliżansy z Caen do Cherburga musiały w Sainte Mére Eglise równie tyleż zabawić, ponieważ pomimo największych usiłowań nie można było prędzéj zrobić przez śnieg drogi. Śniegi tak zawaliły gościńce, iż wozy pocztowe co chwila wystawione są na niebezpieczeństwo. Konduktor deliżansu między Bordeaux le Vigny i Clery padł ofiarą gorliwości w służbie; zeskoczył ón z powozu dla przekonania się, czyli powóz nie idzie ku rowu; w téj chwili przewrócił się diliżans i zgruchotał konduktora.

Żołnierz piątego pułku linijowego będący na straży na polach elizejskich w Paryżu, w nocy z dnia 28. na 29. Grudnia, zmarzł, chociał tylko godzinę stał.

Hiszpanija.

Królestwo Ichmość i Ich Król. Wysokości jako też Królestwo Ichmość Sycylijscy pożądanego doznają zdrowia, i w dniu 19. Grudnia znajdowali się na operze włoskiéj: „Obleżenie Koryntu.“ Podczas obrzędu ucałowania ręki miała Królowa strój na głowie z pereł i dyjamentów. Włosy jéj, cokolwiek ciemniejsze od włosów Xiężnéj Berry, spadały po obudwóch stronach. Trzy wielkie perły tworzyły kulczyki, naszyjnik z kilku sznurków pereł złożony, dostawał aż do wierzchniéj sukni; w pośród dyjamentowéj spinki na piersiach był portret Króla. Monarchini ta jest średniego wzrostu, pięknéj postawy, ócz brunatnych i ma żywy, przyjemny wzrok. Na tym obrzędzie znajdował się także stary Jenerał Palafox, waleczny obrońca Saragossy; gdy po uklęknieniu, powstawszy zachwiał się, ujął go Król za rękę. Młoda Królowa wszystko oczarowała.

Brazylija.

Gazeta polityczna Monachijska z dnia 11. t. m. donosi: „Goniec, który w nocy z dnia 10. na 11. tutaj przybył, przywiózł J. K. W. Xiężnie Leuchtenbergskiéj najprzyjemniejszą wiadomość z Brazylii. Po 47 dniach podróży morskiéj, uważanéj w każdym względzie za bardzo szczęśliwą, przybyli: N. Cesarzowa Brazylijska, Królowa Jéjmość Portugalska i J. W. Xiążę August Leuchtenburgski w dniu 16. Października r. z. w pożądaném zdrowiu do zatoki Rio de Janeiro. Cesarz Jmć uwiadomiony o przybyciu dostojnych Podróżnych przez wysłaną korwetę i telegraf, wypłynął naprzeciw swojéj dostojnéj małżonki na cesarskim parnym okręcie. Monarcha przesiadł się natychmiast na fregatę i dopiero ze zmrokiem ją opuścił. — W dniu 17. Października nastąpił uroczysty wjazd téj Monarchini do stolicy brazylijskiéj z wielką okazałością. Orszak zatrzymał się przy kaplicy cesarskiéj. Tu dopełniono zaślubin z nadzwyczajną wspaniałością. Od tego czasu aż do dnia 24. Października, w którym odszedł pakietbot, co tę wiadomość przywiózł, następowały festyny jeden po drugim.

Ameryka.

Na wstępie do zwołania tegorocznych wyborów na nowych Członków do Senatu i Ciała prawodawczego Państwa Nowego Yorku, wyszło pod dniem 31. Listopada postanowienie administracyi, które każdego ubiegającego się o jakibądź urząd i jakąbądź osobę kandydatowi przychylną, ogłasza za winną, jeżeli dla zapewnienia wyboru, przed wyborem lub podczas wyboru, daje na swój koszt uczty dla wyborców lub zgromadzeń. Kto postąpi przeciwko téj uchwale, zapłaci karę pieniężną, która wszelako nie ma przewyższać 340 dolarów, lub ulegnie karze więzienia, która może być na 6 miesięcy rozciągnione.

Podług listu prywatnego z Mexyku zdaje się, że administracyja będzie w sposobie następującym ostatecznie urządzona: Guerrero, Prezydent; Bustamente Wiceprezydent; Zawala Minister skarbu; Santa Anna Minister wojny; Herrera Minister sprawiedliwości; Bocanegra (?) Minister spraw zewnętrznych.

WIDOWISKA we LWOWIE.

Teatr polski. — Dziś: *Dziewica słońca*, Dramat w 5 aktach, z niemieckiego P. Kocebue.

Teatr niemiecki. — Jutro: *Das schwarze Kind*, oder *Klapperl als Viertelmeisters Substitut*, Posse mit Gesang in 3 Aufzügen, von Friedrich Hopp.

W Niedzielę: — *Der Doktor und der Apotheker*, komische Oper in 2 Akten.

(Do tego Nru. Gazety dołączony jest Nr. 4. ROZMAITOŚCI.)

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; — Drukiem: Piotra Pillera.